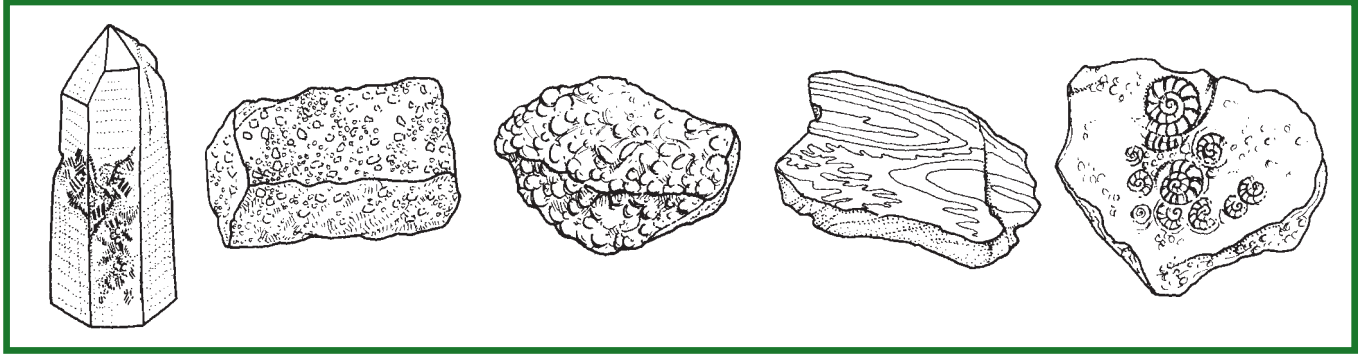

Archwilio: Oriel Esblygiad Cymru Edrych ar Greigiau

- Ewch i ran gyntaf oriel **Esblygiad Cymru**. Fe welwch un mwyn a phedair craig. Edrychwch ar bob un. **Pa un yw'r mwyn? Rhowch gylch o'i gwmpas yma.**

- Mae mwynau fel arfer yn grisialau. Gallant fod ar sawl gwahanol siâp. Cymrwch olwg fanylach ar y crisial (cwarts).

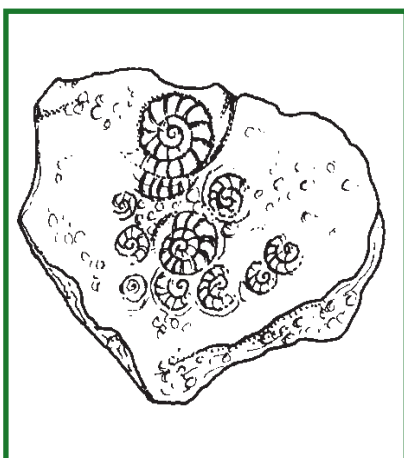
1. a) Sawl triong! sydd ar y pen uchaf? _____

b) Sawl ochr sydd yno? _____

c) Beth ydym ni'n galw siâp gyda'r nifer yma o ochrau? _____

Mae daearegwyr yn disgrifio crisialau yn seiliedig ar eu siâp.
Caiff cwarts ei adnabod fel crisial siâp **Hecsaгон**.

- 2. Darganfyddwch y graig gyda'r siâp yma. Edrychwch ar y cregyn yn y graig.

Dewiswch drwy roi ✓ **Bu'r creaduriaid yma**

farw filiynau o flynyddoedd yn ôl

farw llynedd

Mae'r creaduriaid yma'n dal yn fyw

Dewiswch drwy roi ✓ **Rydym ni'n eu galw'n**

hynafolion

greiriau

ffosilau

- 3. Cymerwch olwg ar y tair craig arall yma.
  - a) Mae creigiau a ffurfiwyd o dan losgfynddoedd, o greigiau tawdd, yn cynnwys crisialau'n aml iawn.
Pa un sy'n cynnwys crisialau? _____

Rydym ni'n galw hwn yn graig igneaidd. Rhoddodd y Groegiaid yr enw i'r creigiau yma. Mae ignis yn golygu tân yn yr iaith Roegaidd.

- b) Pa graig y credwch chi a ffurfiwyd drwy gymysgu llaid a cherrig mân gyda'i gilydd?

Ble byddai llaid a cherrig mân yn cael eu cymysgu fel hyn?

- ar draeth
- mewn llosgfynydd
- yn ddwfn oddi mewn i'r ddaear

- c) Pa graig sy'n edrych fel petai wedi cael ei gwasgu a sydd â streipiau ynddi? Cafodd y graig hon ei chladdu'n ddwfn o dan y ddaear.
Dychmygwch fod yn graig wedi'ch claddu o dan fil o flancedi o bridd. Sut fydddech chi'n teimlo?

- yn boeth yn unig
- wedi'ch gwasgu'n unig
- yn boeth ac wedi'ch gwasgu

Cafodd y graig yma ei newid gan wres a gwasgu am iddi gael ei chladdu'n ddwfn o dan y ddaear.

Nawr cymrwch olwg o gwmpas gweddill yr arddangosfa Esblygiad Cymru. Mae llawer o greigiau i edrych arnynt.

- 4. Chwiliwch am graig gyda ffosilau ynddi a thynnwch ei llun yma.

Dewiswch drwy roi ✓

Mae'r ffosilau yn fy nghraig yn weddillion hynafol ...

- anifeiliaid
- planhigion

